

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Oponent: prof. PhDr. Milan Portik, PhD., Katedra predškolskej a elementárnej pedagogiky a psychológie PF PU v Prešove

Autor práce: PaedDr. Lívia Fenyvesiová, PhD.

Názov práce: Možnosti formovania vyučovacieho štýlu v pregraduálnej príprave učiteľov

Rozsah : 110 strán, 139 titulov uvedenej literatúry, 21 internetových zdrojov

1. Aktuálnosť a relevantnosť zvolenej problematiky

Prípravu a pripravenosť učiteľa na kvalitné vykonávanie tejto náročnej profesie ovplyvňuje množstvo činiteľov, ktoré rôznou mierou vstupujú do týchto procesov tak v pregraduálnej, ako aj v postgraduálnej fáze jeho osobnostného a odborného modelovania. Habilitantka svoju pozornosť sústreďuje na možnosti premostenia modelovo konštruovaného rozvoja sociálnych spôsobilostí na formovanie vyučovacieho štýlu v pregraduálnej príprave do reálnej praxe. Naplnenie takéhoto zámeru sa má prejavovať v kvalite učiteľových profesných kompetencií.

Každá snaha o hľadanie ciest skvalitňovania práce učiteľa je cenným príspevkom do mozaiky profesionalizácie tohto povolania a poslania. Z tejto pozície vnímam ako dobrý vklad aj prácu habilitantky.

2. Teoretický a metodologický aspekt témy

Teoretické východiská a sociálno-pedagogický výcvik sú konštruované do zmysluplného celku, ktorý vytvára zrozumiteľný a odborne fundovaný pohľad na podmienujúce sa vzťahy medzi teoretickým zázemím a praktickou spôsobilosťou konkrétnych činností učiteľa – prejavujúcich sa v jeho vnímaní učebného procesu.

Prvá kapitola je prehľadom rôznych prístupov, teórií o učiteľovi, učiteľskej profesii v historickom kontexte (je spracovaná heslovito) až po súčasné pohľady na kompetenčný profil učiteľa. Druhá kapitola je spracovaná na veľmi dobrej odbornej úrovni so snahou o komplexnosť prístupov k analýze vysokoškolskej prípravy učiteľov, k štýlom učiteľovej práce. Výborná je komparácia rôznych pohľadov, vhodné prepájanie poznatkov, informácií (dôsledok dobrej práce s literatúrou), menej je však vlastných hodnotiacich postojov. V tretej kapitole, ktorá mala ukázať to podstatné, a to premostenie vzťahov, väzieb, ale hlavne výsledky týchto väzieb medzi štýlmi učiteľa a sociálno-pedagogickým výcvikom (ťažisko tretej kapitoly) zostalo iba pri možnostiach a účinok tohto výcviku si môžeme iba domýšľať.

Niektoré poznámky a otázky:

- Na s. 14 uvádzate, že učelia nie sú pripravení na novú paradigmu školy. Z čoho vyplýva tento pohľad, kde sú príčiny takéhoto stavu?
- Formovanie subjektívnych koncepcií (s.22) predstavujú východiská štýlu vyučovania. Aká je Vaša predstava o naplnení takéhoto zámeru, prostredníctvom ktorých predmetov a akými aktivitami by mala vysoká škola naplniť tento zámer?
- V časti o zložkách v príprave na učiteľské povolanie je poznámka o absentujúcej praktickej zložke (s.22). Text by bol odborne kvalitnejší, ak by ste boli uviedli analýzu niektorého učiteľského študijného programu so zastúpením jednotlivých jeho súčastí. Všeobecné konštatovanie nespĺňa kritérium odbornosti.
- Je možné sa pripravovať a pripraviť na syndróm vyhorenia (s.25)?

- Aké by boli cesty k úplnej profesionalizácii učiteľského povolania? Je to vôbec možné(s.25)?
- Veľmi dobre spracovaná časť o štruktúre vyučovacieho štýlu (2.2).
- Prečo komunikačná kompetencia je vnímaná ako ťažisková pre výkon učiteľského povolania (s.46)?
- Uvedenie známych teórií vyučovacieho štýlu (Flanders, Leary, Grash, Soltes, Gordon, Kantorková-Lukášová). Ku ktorému z týchto štýlov inklinuje habilitantka a prečo?
- Na s. 56 je uvedený názor Pruchu o tom, že vytvorená klíma v triede je najvýstižnejším ukazovateľom kvality jeho práce (učiteľa). Súhlasíte s týmto názorom?
- R. Kohoutek je presvedčený, že osobnosť učiteľa a jeho vyučovací štýl sú najmocnejšími nástrojmi ovplyvňovania žiakov (s.73). Ako by to bolo možné overiť a dokázať?
- Nosnou myšlienkou zámeru celej práce je, že sociálne kompetencie patria medzi kľúčové, dokonca, že sú predpokladom profesných kompetencií a ich efektívneho zvládania a uplatňovania (s.75). Čím a ako môže byť takáto úvaha podložená výskumne?
- Nosná časť práce – sociálno-pedagogický výcvik ako jedna z možností ovplyvňovania vyučovacieho štýlu je spracovaná veľmi heslovito a absentuje tu premostenie medzi štýlmi a konkrétnymi presahmi do reálnej praxe.

3. Výsledky habilitačnej práce

Zámerom habilitantky bolo ukázať na možnosti rozvoja sociálnych kompetencií učiteľa v pregraduálnej príprave, prezentovať osobnostne orientovaný model rozvoja sociálnych spôsobilostí ako jeden z možných prístupov k formovaniu vyučovacieho štýlu. Škoda, že habilitantka nedokumentovala na konkrétnych výsledkoch, ako sa tento zámer premietne v reálnej praktickej aktivite – napríklad počas pedagogickej praxe. Aj napriek tomu pozitívne hodnotím zámer a snahu hľadať nové prístupy k profesionalizácii učiteľského povolania a jeho statusu.

Záver

Predložená práca **spĺňa všetky kritériá** na tento druh prác. Na základe komplexného posúdenia dodaných zoznamov aktivít súvisiacich s habilitačným konaním **odporúčam**, po úspešnej obhajobe, **udelit'** PaedDr. Lívie Fenyvesiovej, PhD. akademickú hodnosť docent v študijnom odbore 1.1.4 Pedagogika.

V Prešove 8.apríla 2014

prof. PhDr. Milan Portik, PhD.